

ב"ה. יום שלישי שהוכפל בו כי טוב,
פרשת וזאת הברכה אשר ברך משה,
ששי לחודש השביעי, שנת תש"א
ברוקלין, נ.י.

אל בני ובנות ישראל
בכל מקום שהם
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

פותחין בברכה, ברכת חתימה וגמר חתימה טובה לכל אחד ולכל אחת, בתוככי כלל ישראל שליט"א.

בבואנו מימי ראש-השנה ויום שבת קודש (שבת שובה) הבא מיד אחריהם, דרוש להתעמק יותר במה שדובר במכתבים הקודמים, שהשנה הנוכחית מצטיינת מיד בתחילתה במספר "חזקה" של שלוש:

שני ימי ראש השנה, ה"ראש" של השנה, הובילו מיד לשבת-קודש, כך שהשנה החלה ב"חזקה" של שלושה ימי-קדושה רצופים, ויותר מזה: במשך חודש תשרי (אותיות "רשית" – החודש הכללי של כל השנה) באה "חזקה" זו לידי ביטוי (בחוץ-לארץ) שלוש פעמים: גם אחרי שני הימים הראשונים

יום שלישי שהוכפל בו כי טוב: פרש"י עה"פ בראשית א, ז (מב"ר פ"ד, ו). וראה מכתב ג' סליחות ה'תש"ג הערה ד"ה זה.

ששי לחודש השביעי: יום הסתלקות של אמי מורתי הרבנית הצדקנית מרת חנה ע"ה בת הרה"צ וכר' הרב מאיר שלמה ע"ה ז"ל, נסתלקה שבת תשובה בעת עלות המנחה שנת תשכ"ה. ולהעיר שהשנה מלאו עשרים ושש שנים מיום ההסתלקות – מספר שם הוי"ו.

לחודש השביעי: המושבע בכל (ויק"ר פכ"ט, ח), והמשביע ברוב טוב לכל ישראל על כל השנה – "היום יום" כה אלול. כתר שם טוב (הוצאת קה"ת) הוספות סי' לא. וש"נ. וראה גם ד"ה יו"ט של ר"ה ה'תש"ג בתחלתו. וראה מכתב ר"ה מרחשון ה'תשמ"ג (לקו"ש ח"כ ע' 555), ובהערות שם. פותחין בברכה: ע"פ פתיחת אגרת הראשונה באגה"ק שבתניא. וראה מכתב עש"ק ח"י אלול ה'תשד"מ הערה ד"ה זה (לקו"ש חכ"ד ע' 641).

שבת שובה: ראה לקו"ש ח"י"ד (ע' 144 הערה 9) מקורות לב' השמות "שבת תשובה", "שבת שובה". במכתבים הקודמים: דמוצש"ק ח"י אלול, מוצש"ק כ"ה אלול וג' סליחות – תש"ג.

ראש-השנה, ה"ראש" של השנה: לקו"ת דרושים לר"ה נח, א"ב. ובכ"מ. תשרי (אותיות רשית): בעה"ט עה"פ ("מרשית השנה" חסר א' כתיב – עקב יא, יב). אוה"ת סוכות ע' א'תשנ"ו. סה"מ תר"ל ע' רפז. תנ"ו ע' רעז. ועוד.

החודש הכללי של כל השנה: ראה מאמרי אדה"ז תקס"ו ע' שעט. אוה"ת סוכות שם. ברכה ע' א'תתסו. סה"מ תרנ"ד ע' לו. תנ"ו ע' רעה. ה'תש"ב ע' 49. ועוד.

בחוץ-לארץ: וקשור גם עם אה"ק, ע"פ תורת הצ"צ (הובאה באגרות-קודש אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע ח"א ע' תפה) "מאך דאך ארץ ישראל".

"יום-טוב" של חג הסוכות, וממילא גם אחרי הימים האחרונים, שמיני-עצרת ושמחת-תורה, מגיע מיד יום שבת-קודש.

* * *

את הדגש על המספר שלוש אנו מוצאים בראש-השנה עצמו, כפי שחז"ל אומרים שהעבודה של ראש-השנה מתבטאת בשלושה עניינים: "אמרנו לפני בראש-השנה מלכיות, זכרונות ושופרות" (הקב"ה אומר לישראל שיאמרו לפניו פסוקים המבטאים ענייני מלכיות, זכרונות ושופרות).

אחד ההסברים בדבר הוא:

העבודה של ראש-השנה היא ה"ראש", היסוד, של עבודת ה' במשך כל השנה. ראש-השנה הוא הזמן שבו יהודי מקבל על עצמו את מלכותו של הקב"ה, והרי קבלת עול מלכות שמים היא הראשית והיסוד של קיום התורה והמצוות כפי שחז"ל אומרים: "קבלו מלכותי ואחר כך אגזור עליכם גזירות".

וראש-השנה הוא הרי גם ההזכרה של יום מתן-תורה, כפי שאנו אומרים בפירוט בפסוקי השופרות. העבודה של ראש-השנה, קבלת עול מלכותו יתברך, מביאה לקבלת עול מצוות, שהיא התוכן של מתן-תורה וקבלת התורה.

וכשם שהתורה חלוקה (וקשורה) למספר של שלוש, כפי שחכמינו ז"ל אומרים שהתורה היא "אוריין תליתאי" (תורה משולשת: תורה, נביאים וכתובים) וניתנה ל"עמא תליתאי" (לשלושת הסוגים של עם ישראל: כהנים, לויים וישראלים).

סוכות: ולהעיר, אשר סוכות הוא הרגל השלישי, והוא כנגד יעקב (טאו"ח סתי"ז. זח"ג (רע"מ) ק, ב) השלישי והמשולש שבאבות (ראה פרש"י עה"פ האזינו לב, ט: יעקב חבל נחלתו, והוא השלישי באבות, המשולש בשלש זכיות כו' כחבל הזה שהוא עשוי בג' גדילים וכו'. ובספרי עה"פ: מה חבל זה משולש כו' ה' יעקב שלישי לאבות כו' וחוט המשולש).

כפי שחז"ל אומרים: ר"ה טז, א. שם לד, ב.

שלושה עניינים .. מלכיות, זכרונות ושופרות: ולהעיר, שכל אחד מהם הוא משולש – שלשה פסוקים מן התורה, ושלושה פסוקים של כתובים (תהלים), ושלושה מן הנביאים (ר"ה לב, סע"א. רמב"ם הל' שופר פ"ג ה"ח. טוש"ע (ודאדה"ז) או"ח הל' ר"ה סתקצ"א ס"ד (ס"ז) – ג' פעמים ג'.

קבלת עול מלכות שמים .. הראשית והיסוד: ראה תניא רפמ"א: ראשית העבודה ועיקרה ושרשה כו'. כפי שחז"ל אומרים: ראה מכילתא (ויל"ש) עה"פ יתרו כ, ג. פרש"י עה"פ אחרי יח, ב. ולהעיר מברכות יג, א (במשנה): שיקבל עליו עול מלכות שמים תחלה ואח"כ מקבל עליו עול מצוות. וראה המשך יו"ט של ר"ה ה'תש"ג פכ"ו (סה"מ ה'תש"ג ע' 69).

ראש השנה .. ההזכרה של יום מתן-תורה: ראה רס"ג, הובא באבורה"ם טעמי התקיעות (הענין השלישי), שאחד מהטעמים דתק"ש הוא להזכיר מעמד הר סיני. ולהעיר מהמשל בענין תק"ש "מהרה"ג החסיד מהרלי"צ ז"ל מבראדיטשוב" (קדושת לוי ר"ה צו, א) – הובא ונתבאר בהמשך וככה תרל"ז פרק ע' קיא ואילך). סה"מ מלוקט ח"א ע' תכו. שם ע' תלד ואילך.

כמו שחכמינו ז"ל אומרים: שבת פה, א ובפרש"י שם. ובארוכה – נתחומא יתרו י. ר"ג גאון לשבת שם.

– כך גם עבודת-היסוד והתפילה של ראש-השנה, קבלת עול מלכות שמים, חלוקה ומורכבת משלושה עניינים, מלכיות, זכרונות ושופרות.

* * *

את הקשר שבין ראש-השנה לבין המספר שלוש אנו מוצאים גם בהפטרה של היום הראשון של ראש-השנה הכוללת את תפילת חנה.

ידוע הרמז, כי שלוש האותיות של השם "חנה" מציינים את שלוש המצוות שניתנו, במיוחד ובראש ובראשונה, לנשי ישראל (ואשר שמה של כל אחת משלוש מצוות אלה מורכב משלוש אותיות): חלה, נדה, הנר (הדלקת הנר).

שלוש המצוות הללו – שהן (במשמעותן הכללית): קדושת (כשרות) המזון והמשקה, טהרת המשפחה, והדלקת נרות שבת ויום-טוב – מייצגות, כידוע, את שלושת עמודי התווך שעליהם בנויים ומבוססים הבית היהודי וחיי המשפחה היהודיים, והן הוענקו במיוחד לאשה היהודי, עקרת הבית, שיש לה את האחריות והזכות הבלתי רגילים להקים ולהנהיג את הבית היהודי.

* * *

עבודת היסוד והתפילה של ראש-השנה, קבלת עול מלכות שמים: ראה מכתב עש"ק ח"י אלול ה'תשמ"ג הערה ד"ה אֶלְגַּמְיִנֵּעַ נְקוּדָה וְכַר (לקו"ש חכ"ד ע' 621).

מלכיות וזכרונות ושופרות: ראה ר"ה (לב, סע"א) ב' הדיעות: כנגד תורה נביאים וכתובים או כנגד כהנים לויים וישראלים – ע"ד "אוריאל תליתאי" או "עם תליתאי".

בהפטרה של היום הראשון דראש-השנה: בתחילת ספר שמואל – מגילה לא, א ("ומפטרין בחנה"). טושו"ע (ודאדה"ז) א"ח ה' ר"ה סתקפ"ד ס"ב (ס"ז).

ראש השנה .. תפילת חנה: להעיר מברכות (כט, א): הני תשע דר"ה כנגד מי .. כנגד תשע אזכרות שאמרה חנה בתפלתה. וראה לקו"ת נשא (כו, א); אוה"ת דרושים לר"ה (ע' א'שו ואילך) – השייכות לבנין המלכות דר"ה, ע"ש.

ידוע הרמז: מגלה עמוקות עה"ת פ' שלח ד"ה ג' מצוות (זו, ד), בשם הגהות מיימוני (ראה "הגהות דשייכי לספר זרעים" (שנדפסו ברמב"ם סוף ספר זרעים) בסופן).

שלוש האותיות .. שם "חנה" .. "דוד": להעיר מתחומא ור"ג גאון לשבת שם – כמה ענינים (ושמות) של "שלוש" (אותיות) הקשורים במ"ת.

שלוש האותיות .. "חנה": להעיר ש"חנה" בגימטריא ס"ג (לקוטי תורה וספר הליקוטים ושער הפסוקים להאריז"ל לשמואל-א בתחלתו. קה"י בערכו. אוה"ת דרושים לר"ה ע' א'דש. לקוטי לוי"צ לזח"א ס"ע עד. ועוד) – ג' פעמים "אך", "אך טוב לישראל", והרמז י"ל – שקיום ג' מצוות ד"חנה" מביא הטוב האמיתי לישראל. ויש להוסיף, ש"אך" הוא ג' פעמים ד' – שבעת קני מנורת כנסת ישראל (כנגד ג' דרכים ומדות שע"י מאירים העולם בנר מצוה – לקו"ת ר"פ בהעלותך. מאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"ג בתחלתו).

שלוש המצוות שניתנו .. לנשי ישראל: ראה בזה בארוכה מכתב ו' תשרי ה'תשמ"ה, ובהנסמן בהערות שם.

שמה של כל אחת משלוש מצוות .. משלוש אותיות: במג"ע והגה"מ שם: ("חלה נדה) הדלקה", אבל גם שרש תיבת "הדלקה" הם ג' אותיות, "דלק".

עקרת הבית: עיקר של בית – ראה ב"ר פע"א, ב. זח"א קנד, א. אוה"ת נ"ך כרך ב ע' תנעא. שם ע' תנחנ.

תכלית השכר של מעשינו ועבודתנו בזמן הזה היא הגאולה האמיתית והשלימה על-ידי דוד מלכא משיחא.

וכשם שהתורה ועבודת-היסוד של בני ישראל – קבלת עול מלכות שמים – מורכבים משלוש,

– כך גם שלימות הגאולה – הגאולה השלישית, הקשורה בבית המקדש השלישי, כנגד יעקב אבינו, השלישי בין שלושת האבות, אשר "קראו בית", הבית אשר יכיל את החוזה האמיתי והיציבות הממושכת האמיתית, ויהי' בית נצחי.

וגם שלימות הגאולה השלישית רמוזה בנבואת חנה: סיום הנבואה (וכך גם סיום ההפטרה של היום הראשון של ראש-השנה) הוא במלים "וירם קרן משיחו", שמשמעותן היא תכלית הרוממות של הגאולה על-ידי דוד מלכא משיחא – גם השם "דוד" הוא בן שלוש אותיות.

* * *

מכל ענין יש ללמוד לקח לגבי עבודת ה' של כל יהודי, עד למעשה בפועל.

עבודת ה' מקיפה את שלושת "לבושי הנפש": מחשבה, דבור ומעשה. יהודי אין לו להסתפק בהחלטות טובות ורעיונות טובים, אף לא במחשבות נעלות ודיבורים

תכלית השכר של מעשינו ועבודתנו בזמן הזה .. גאולה: תניא רפ"ז.
 הגאולה השלישית .. בית המקדש השלישי, כנגד יעקב אבינו .. "קראו בית": ראה פסחים פח, א ובחדא"ג מהרש"א שם. לקו"ת מטות פג, ג"ד.
 בית נצחי: זהר ח"א כח, א. ח"ג רכא, א. תקו"ז תיקון ח.
 סיום: והכל הולך אחר החיתום (ברכות יב, א).
 וירם קרן משיחו: שמואל"א ב, י. וראה תורת לוי יצחק ע' קד ואילך.
 שמשמעותו: כפי התרגום עה"פ.

"דוד" .. שלוש אותיות: להעיר ש"מאה וארבעים ושבעה מזמורות שכתוב בתהלים (דוד) כנגד שנותיו של אבינו יעקב" (ירושלמי שבת פט"ז ה"א. מס' סופרים פט"ז ה"א. מדרש תהלים כב, ד), השלישי שבאבות. וגם לפי החלוקה בכל הספרים (ראה מנחת שי בהקדמה לתהלים בסופה. וראה לקו"ש ח"י ע' 75 בהערה) שהם ק"ג – ה"ז ג' פעמים נ" – "שער החמשים", השלימות דבינה ובמילא גם דמלכות (דוד). ושייך לר"ה (בנין המלכות. ולהעיר מר"ה לב, א), וכן למ"ת (שהוא ביום החמשים – ראה לקו"ת במדבר יב, א. ובכ"מ). וראה חותם פרשתנו (פ' ברכה) "ויעל משה .. אל הר נבו", ומדחז"ל (ל"ת להאריז"ל עה"פ ואתחנן ג, כו. של"ה שסט, א ואילך. וראה לקו"ת במדבר שם בשם הרב המגיד) שאז נגלו לו (ו"ל) הג"כ למשה שבכל אחד – ראה תניא פמ"ב. וראה לקו"ש ח"ט ע' 374) שער הני'. ושייך גם למשיח (גאולה), דאות נ' ר"ת נס, נפלאות (כמש"ג בגאולה העתידה (מיכה ז, טו. וראה אוה"ת נ"ך עה"פ ס"ק ד"ח (ע' תפז), מזח"א בהשמטות סכ"ה (רסא, ב). פע"ח שער כא (שער חג המצות) פ"ו (בד"ה מהר"י ז"ל)) "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות". וכן להעיר ממה שפירסם כ"ק מו"ח ארמו"ר תקנת הבעש"ט, אשר מיום שני דר"ח אלול עד יום הכפורים (ולא עד בכלל – כי אז מרכיבים בתהלים. עוד יותר משלש וכו') יאמרו בכל יום ויום במשך היום שלשה קאפיטלעך תהלים – קובץ מכתבים לתהלים (אוהל יוסף יצחק) ע' 208.

עבודת ה' .. מחשבה דבור ומעשה: ראה לקו"ת ר"פ פנחס. ובכ"מ.
 שלושת "לבושי הנפש": מחשבה דבור ומעשה: ראה תניא רפ"ד. ובכ"מ.
 מחשבה דבור ומעשה: בלי הפסוק (נצבים ל, יד): בפ"ך ובלכבך לעשותו – יסוד וכו' דס' התניא.

נעלים על תורה ומצוות. הוא חייב גם, ובעיקר, להתמסר לענין השלישי, לקיום המצוות במעשה דווקא, כמאמר המשנה: "לא המדרש עיקר אלא המעשה".

ויהי רצון, שכל אחד ואחת, בתוך כלל ישראל, יפעל ויצליח בכל שלושת העניינים במלוא התוקף, ב"חזקה" משולשת, והעיקר – "חזקה" במעשה בפועל.

ובוודאי יביא הדבר שברכת החתימה וגמר החתימה הטובה לכל אחד ואחת, בתוככי כלל ישראל, תהי' בתוקף גדול עוד יותר ובמידה חזקה עוד יותר.

ויש לומר שיש רמז בקשר לכך שפרשת "וואת הברכה אשר בך משה" נקראת השנה שלוש פעמים (במשך שלושה שבועות), דבר המורה על תוספת מרובה בברכות הניתנות במיוחד בשנה הזאת,

עד לברכה העיקרית והמושלמת, שאלי' "קוויונו כל היום" – ביאת דוד מלכא משיחא, "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו",

וכל אחד ואחת יברכו ויודו תמיד לה': "ברוך ה' לעולם אמן ואמן",

במצב ובזמן הגאולה האמיתית והשלימה, תיכף ומיד ממש.

כבוד ובברכת חתימה וגמר חתימה טובה

/מנחם שניאורסאהן/

כמאמר המשנה: אבות פ"א מ"ז.

פרשת ואת הברכה .. נקראת .. שלש פעמים: ואולי י"ל – כנגד ג' קדושות (ולהעיר מהנוסח בקרא בתפלות וכו' – ג"פ קדוש. ולהעיר מתחומא ור"ג גאון דלעיל הערה ד"ה כמו שחכמינו ז"ל אומרים): קדושה הא' דישראל שהיא תמיד (ע"ד קריאת פ' ברכה (פעם אחת) תמיד בכל שנה), קדושה דשבת, וי"ט שהוא "מקרא קודש" דשבת.

במשך שלושה שבועות: ובדייק יותר – כ' יום עד יום שמח"ת. וי"ל ביחד עם קריאת פ' ברכה במנחה דש"ק האזינו – כ"א יום, "אך" – ראה לעיל הערה ד"ה שלוש האותיות .. חנה.

תוספת מרובה בברכות: אשר ברכתו של הקב"ה תוספתה מרובה על העיקר – ב"ר פס"א, ד. קוויונו כל היום: כמו שאומרים בתפילת העמידה – בברכת את צמח דוד וכו'. וראה לקו"ש ח"כ ע' 459; חכ"ה ע' 274; הגש"פ עם לקוטי טעמים, מנהגים וביאורים (קה"ת תשמ"ו ואילך) ע' תשנט. מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו: תהלים פט, כא. וקאי על משיח צדקנו שבא בהיטח הדעת, וכמו מציאה – סנהדרין צז, א. ב"ר פכ"ט, ג.

ברוך ה' לעולם אמן ואמן: תהלים שם בסיום וחותר המזמור. וראה יל"ש עמוס בסופו (רמז תקמט). הנעתק ב"קובץ י"א ניסן שנת ה"פ"ט" (קה"ת, תש"ג) על פסוק זה (אות סג ואילך).